

Posudek

Obdiv nad sovětským komunismem v časech meziválečné československé republiky. Zážitky z cest do bolševického Ruska respektive následně Sovětského svazu. Nadšení Leninem a Stalinem, kteří do evropského myšlení a reálné politiky vnáší nové podněty prostřednictvím revolučního bolševického Ruska. Stejně jako radost mnohých českých intelektuálů a cestovatelů ze setkání s prostým ruským člověkem a poznávání „duše“ ruského národa ovlivněná tradičním českým panslavismem. Nebo pověstný vývoz bolševické revoluce prostřednictvím spolupráce s českou ale i evropskou levicovou kulturní avantgardou. To všechno jsou velká témata, která stojí za zpracování a jsou i tématem hodnocené diplomové práce Jakuba Moravce nazvané *Realita Sovětského svazu optikou prvorepublikových intelektuálů*. Vítám vznik podobných prací a rozhodnutí blíže zpracovat tuto problematiku osobně vždy podporuji.

Téma autor rozdělil do šesti kapitol a řady podkapitol. V prvních čtyřech kapitolách se věnuje nejen metodologickému úvodu, teorii nedemokratických režimů, ideologickým základům Sovětského Ruska, Československo-sovětským vztahům ale i biografií vybraných intelektuálů, kterým autor následně věnoval pozornost při hodnocení jejich tvorby. Těžiště vlastní práce spočívá v páté a šesté kapitole, kde popisuje cesty a postřehy vybraných intelektuálů.

Hodnocení této práce je nelehké. Jsem si na jedné straně vědom, že jde v zásadě o autorovu prvotinu a také že autor byl limitován rozsahem práce a tak nutně musel být selektivní. Na druhé straně práci se dle mého soudu mnohé nedostává a je příliš selektivní a dílčí. Pominuli to, že návaznost prvních čtyř kapitol je problematická a nedostatečná a pominuli různé drobné gramatické chyby a vyšínutí z vazby či ne zcela srozumitelná vyjádření, pak největším problémem spatřuji, že autor věnoval dle mého názoru málo místa pro vysvětlení, proč se rozhodnul právě k takovéto selekci autorů věnující se Rusku a cestám do Ruska a jaké faktory ho k tomu vedly, že si vybral právě tyto autory.

Bohužel autor při své práci nevyužil ani dobový tisk ani rozsáhlé archivní materiály, které by mu poskytly cenné doplnění jeho textu a zpřesnění zkoumané problematiky (např. Archiv ministerstva zahraničních věcí, fondy Národního archivu v Praze: f. Ministerstvo zahraničních věcí- výstřižkový archiv či Předsednictvo ministerské rady, Prezidium ministerstva vnitra atd.) ani nevyužil publikací některých významných například českých rusistů

zabývajících se problematikou vzájemných československo-sovětských vztahů (např. Emil Voráček). O ruských autorech zabývajících se touto problematikou ani nemluvě.

Ve svém textu přiznal ovlivnění prací Kateřiny Šimové či prací „Obrazy z cest do země Sovětů: České cestopisy do sovětského Ruska a Sovětského svazu 1917-1968“. Ve svém výkladu například zcela opominul slovenské autory věnující se této problematice. Mohu také jen litovat, že autor nevěnoval větší pozornost například práci Václava Tilleho: Moskva v listopadu vydaná v roce 1929 v nakladatelství Aventinum či žurnalistické publicistice Františka Vondráčka- Habětínka z Lidových listů na toto téma, nebo práci Rudolfa Máši: Dojmy a poznatky ze Sovětského svazu (Praha, nakl. Orbis 1936). Autorovi unikají především reprezentanti české či československé politické pravice, kteří rovněž měli potřebu poskytnout svůj negativní pohled na „zemi Sovětů“. To se dotýká i tvorby pozdějšího kolaboranta Emanuela Vajtauera, který je jen okrajově zmíněn (omylem uváděn jako Vojtauer). A tak bych mohl pokračovat dál.

Autor se také blíže nezabýval tím, jak probíhalo cestování do Sovětského svazu, jak bylo omezováno mimo jiné i byrokratickými zásahy (ať už ze strany ČSR nebo SSSR) a v neposlední řadě ani nad tím koho sovětská diplomacie z Československa zvala a případně i platila jeho pobyt v SSSR. Případně jak byly organizovány tyto propagační cesty do SSSR včetně následných prezentací v ČSR. To osobně považuji, za velký nedostatek práce.

Předkládanou diplomovou práci tak doporučuji k obhajobě, ale z důvodů mých výhrad ji navrhuji hodnotit známkou dobře.

V Praze 31. srpna 2020

PhDr. Michal Pehr, PhD.